

Met dank aan de vele sprekers en vrijwilligers die de dagen mogelijk hebben gemaakt. Foto Jan-Willem Broekema

Zeezoogdierdagen 2019

Saamhorigheid op Texel

‘Zeezoogdieren verbinden mensen’, zei de Texelse burgemeester Uitdehaag bij de opening van de Zeezoogdierdagen 2019. Waar vissers, natuurbeschermers, recreanten en politiek op het eiland regelmatig met elkaar overhoopliggen, worden de krachten gebundeld zodra er een walvis in beeld komt. Dit saamhorigheidsgevoel kenmerkte ook de Zeezoogdierdagen van 22-24 februari.

Jeroen Creuwels en Inge Hagens

De Werkgroep Zeezoogdieren had, als organisator, een zeer divers programma samengesteld. De Zeezoogdierdagen startten met een presentatie van Jan Beiboer, die als scheepsarts in 1956-'57 meevoer op de Willem Barendsz, het laatste Nederlandse schip dat ter walvisvaart ging. Na een inleiding op de geschiedenis van de walvisvaart, kwam de naoorlogse Nederlandse walvisvaart aan bod. In 1946 begon Nederland opnieuw met het jagen op walvissen, ditmaal in Antarctische wateren. Na de Tweede Wereldoorlog was er een grote schaarste aan vetten en oliën en werd de ‘traan’ van walvissen gebruikt om margarine van te maken. Jan vertelde hoe hij zijn verblijf op een van de ‘jagers’ had ervaren. Jagers waren kleine boten die met de Willem Barendsz meevoeren en die de walvissen met harpoenen schoten en naar het moederschip brachten om daar aan boord te laten verwerken. Met de kennis van nu kijkt men er anders tegen aan dan toen, maar net na de oorlog werd de walvisjacht als belangrijk gezien en was men blij dat er nieuwe banen werden gecreëerd. In 1946 werd de Internationale Walviscommissie (IWC) opgericht om de walvisjacht te reguleren. Het werd duidelijk dat de aan-

tallen walvissen snel terugliepen en dat er vangstquota moesten worden afgesproken. Desondanks stortten de populaties van baaleinwalvissen in en werd walvisjacht niet meer rendabel. Mede ook omdat plantaardige margarine beschikbaar werd. In 1964 stopte Nederland met walvisvaart en werd vanaf dat moment een belangrijke voorvechter voor de bescherming van walvissen.

Onderzoeker Meike Scheidat, die Nederland vertegenwoordigt in de IWC, betoogde op zaterdag tijdens het lezingenprogramma, dat de IWC haar rol moet veranderen. Zij vindt dat de IWC zich moet toeleggen op de bescherming van alle walvisachtigen. Dus niet alleen de grote walvissen maar ook kleinere soorten waar niet of veel minder op gejaagd wordt. Tegelijkertijd, vertelde ze, is het moeilijk in te schatten wat het recente vertrek van Japan uit de IWC, om weer commercieel te gaan jagen, gaat betekenen voor de walvisstand.

Bezoekers van de Zeezoogdierdagen konden ervaren hoe velen gepassioneerd met zeezoogdieren bezig zijn. Marien bioloog Mardik Leopold liet tijdens drie volgeboekte workshops op enthousiaste wijze zien hoe dieetonderzoek bij zeezoogdieren gedaan

wordt. Hierbij wordt de maaginhoud van dood gevonden zeehonden en bruinvissen geanalyseerd: de moeilijk te verteren pijl-inktvisbekjes en gehoorsteentjes zijn te determineren naar soort. Deelnemers van de workshop maakte het hele proces mee van het openknippen van de maag tot het bestuderen van de harde restanten. Dit alles inclusief de geurbeleving die erbij hoort.

Ook populair was een bezoek aan de botten-schuur van Adrie en Ineke Vonk. Beiden zijn Texelaar, bevlogen van walvissen, en samen hebben ze een unieke collectie botten en ander materiaal van walvissen verzameld.

In totaal waren er ruim 350 bezoekers op de Zeezoogdierdagen en de reacties waren zeer positief. Veel deelnemers lieten weten volgend jaar weer te komen. Een uitgebreider verslag met foto's staat op de website van de Werkgroep Zeezoogdieren:

www.werkgroepzeezoogdieren.nl

Jeroen Creuwels en Inge Hagens zijn beiden actief voor de Werkgroep Zeezoogdieren.

